

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LIX. — Izdan in razposlan dné 11. oktobra 1892.

(Obsega šte. 178.)

178.

Zakon z dné 17. septembra 1892. l.,

s katerim se izpreminjajo neka določila v zakonih z dné 28. julija 1889. l. (Drž. zak. št. 127.) in z dné 30. decembra 1891. l. (Drž. zak. št. 3. iz l. 1892.) o vravnavi razmér rudarskih skladnic, ki so se ustanovile ali se naj še ustanové po občem rudarskem zakonu, in s katerim se vkrepajo dopolnilna določila.

S pritrditvo obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Na mesto §§. 3., 11., 12., 40. in 41. v zakonu z dné 28. julija 1889. l. (Drž. zak. št. 127.) o vravnavi razmér rudarskih skladnic (bratovščin), katere so se ustanovile ali se naj še ustanové po občem rudarskem zakonu, potem na mesto §. 20. tega zakona v obliki, kakor je bila ustanovljena v členu I. zakona z dné 17. januarja 1890. l. (Drž. zak. št. 14.), in pa na mesto §. 5. v zakonu z dné 30. decembra 1891. l. (Drž. zak. št. 3. iz l. 1892.), s čemer so bila vkrenjena dopolnilna določila k zakonu z dné 28. julija 1889. l. (Drž. zak. št. 127.), stopijo naj nastopna določila:

§. 3.

Bolniška blagajnica rudarske skladnice (bratovščine) je dolžna, dodeljevati bolniške podpore, oziroma pogrebščine vsaj v onem obsegu, kakor je to po trajni dobi, po načinu in po višini določeno po §§. 3. do 8. v zakonu z dné 30. marca 1888. l. (Drž. zak. št. 33.) o bolniškem zavarovanji delavcev.

Bolniščina (bolniški denar) se mora izplačevati najkésneje v rokih, določenih za izplačevanje mezde.

Pri rudnikih, katerih naprave se raztezajo črez več sodnih okrajev, jemati je v podstavo za preračun bolniščine poprečno dnevno mezdo, ki je navadna v teh okrajih.

§. 11.

Kolikor ustav dopušča pristop k skladnici tudi delavcem in obratnim uradnikom, kateri imajo opravka pri obrtnih napravah, ki so v zvezi z rudniškim obratom, a ne pod nadzorstvom rudniških oblastev, treba je, da ji pristopijo korporativno vsi delavci, ki imajo opravka v obrtnih napravah dotičnega rudnika, oziroma vsi obratni uradniki (vštevši učence, prostovoljce, praktikante i. e. o.); delavce je zavarovati v obsegu, oznamenjenem v §. 10., odstavku 1., oziroma 2., obratne uradnike pak v obsegu, kakor je povedan v §. 10., odstavku 3. Delavci in obratni uradniki, ki na novo vstopijo, dolžni so potèm prav takó pristopiti skladnici.

S takim zavarovanjem izpolnijo dotične osebe svojo zavarovalno dolžnost, katero imajo na podstavi zakonov z dné 28. decembra 1887. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1888.) in z dné 30. marca 1888. l. (Drž. zak. št. 33.), in one so ves čas, dokler pripadajo skladnici, zavezane samó in edino določilom tega zakona.

Določila odstavka 1. in 2. v tem paragrafu so gledé na obstoječe skladnice uporabljajo takó,

- a) da je pri prenapredbi ustava, katero je opraviti po §§. 39. in nast., moči izključiti dolžnost pristopa za tiste delavne in obratne uradnike, ki na novo vstopijo;
- b) da je moči iz rudarske skladnice izločiti tiste služnike, kateri ji pripadajo kot dejalni udje, in pa take v prvem odstavku oznamenjene služnike, kateri že prejemljejo preskrbnino. Izločiti pa jih je moči samo z dovolilom rudarskega oblastva in to samó one ude in one preskrbovance, kateri izrečno izjavijo, da so njih tirjatve do skladnice popolnoma poravnane in da oni nimajo od nje ničesar več tirjati.

Po lit. a in b izključene ali izločene osebe je treba, ako se gledé njih uporabljajo obči zakoni o bolniškem ali nezgodnem zavarovanji delavcev, zavarovati po téh zakonih.

§. 12.

Ta zakon se ne uporablja o služnikih, kateri so v kakem rudniškem obratu države, dežele, občine ali javnega zalóga nameščeni s trdno plačo ali mezdo, ako jim za slučaj bolezni pristoji nadaljno prejetje té plače ali mezde in ako njim, ko opešajo, po njih smrti pak njih svojem gré kaka pravica do pokojnine ali preskrbnine, katera dosega ali presega višino podpor, ustanovljeno v §§. 4., oziroma 5.

Tisti izmed takih služnikov, kateri so v času, ko ta zakon pride v moč, že udje kake skladnice, ostanejo njeni udje tudi še nadalje.

Rudniško glavarstvo ima pravico, da služnike, kateri so v kakem, v prvem odstavku ne navedenem rudniškem obratu nameščeni s trdno plačo ali mezdo, ako imajo v slučaju bolezni nasproti rudniškemu posestniku pravico, da se jim ta plača ali mezda izplačuje nadalje vsaj dvajset tednov, oprosti popolnoma ali deloma dolžnosti, zavarovati se pri bolniški blagajnici, in pa, ako imajo nasproti rudniškemu posestniku ali nasproti pokojninskemu zavodu, ki obstoji pri podjetji in v katerega tudi rudniški posestnik se svoje strani plačuje vsaj v §. 9., odstavku 1. ustanovljeni znesek, v slučaju, da opešajo, oni sami ali po njih smrti njih svoji pravico do

pokojnine ali preskrbnine, katera dosega vsaj višino v §. 4. in 5. ustanovljenih podpor, da jih oprosti tudi dolžnosti, zavarovati se pri preskrbninski blagajnici rudarske skladnice.

Delavci, ki imajo opravka v državnih solinah, niso tudi tedaj, kadar niso nameščeni s trdno plačo ali mezdo, dolžni, zavarovati se pri bolniški ali preskrbninski blagajnici rudarske skladnice, ako jim v slučaju bolezni država dodeljuje najmanjše zakonite dajatve in ako oni, ko opešajo, ali pa po njih smrti njih svoji imajo po obstoječih ali takih pravilih, ki se še le postavijo, nasproti državi pravico do kake preskrbnine, katera dosega ali presega višino podpor, ustanovljeno v §. 4., oziroma v §. 5.

§. 20.

V vseh prepirih, kateri nastanejo iz zavarovalnega razmérja med rudarskimi skladnicami istega okraja med seboj, in tako tudi med udi ali preskrbovanci na eni, in med skladnicami istega okraja na drugi strani, pristojno je samó in edino razsodišče. V odločevanje preprirov, kateri nastanejo iz zavarovalnega razmérja med rudarskimi skladnicami različnih okrajev okrožno-rudniškega urada, in tako tudi med udi ali preskrbovanci rudarske skladnice enega okrožno-rudniškega uradnega okraja in pa rudarske skladnice drugega okraja okrožno-rudniškega urada, poklicano je razsodišče tistega okraja okrožno-rudniškega urada, v katerem ima toženi dél svoje bivališče, oziroma sedež.

Ako so ne samó prisedniki razsodišča, ampak tudi njih namestniki v zmislu poslednjega odstavka §. 19. zamotani v kako sporno stvar, odkaže naj rudniško glavarstvo to sporno stvar kakemu sosednjemu razsodišču.

Pravna sredstva (pravni leki) in tožbe proti razsodbi razsodišča se ne pripuščajo. V izvršitev razsodiške razsodbe ali pred razsodiščem sklenjene nagodbe je pristojno redno sodišče dolžnikovo. Postopanje pred razsodiščem se vredi ukazoma.

§. 40.

V ustavu, katerega je na novo postaviti v zmislu §. 39., morejo se prispévki onih dejalnih udov, ki so tistega dné, katerega rudniško oblastvo potrdi novi ustav, pri dotični rudarski skladnici zavarovani za preskrbnino, odmerjati tudi drugači kot je predpisano v §. 29., odstavku 3. Tudi je moči bodoče dajatve preskrbnine tém udom in njih svojem določiti drugači kakor tiste, ki so ustanovljene za ude, kateri pristopijo še le po potrditvi ustava.

Nadalje je moči določiti, da se bo z osebami, ki so ob času, ko se potrdi ustav, pri rudniku nameščene, pa ob tem času še sploh niso vzprejete v rudarsko

skladnico ali vsaj ne kot polnopravni udje, pač pa so po §. 10., odstavku 1. v polnem obsegu zavezane zavarovanju, a so že prekoračile neko starost, katero je treba v ustavu določiti, ravnalo gledé na način in višino prispevanja k preskrbninski blagajnici in pa gledé na pravice do preskrbnine zá nje in za njih svojce enako kakor z onimi udi, ki so v oznamenjenem času že polnopravni udje rudarske skladnice.

V spredaj stoječem odstavku oznamenjene osebe so, ako ustav ne zaukazuje, da naj se ž njimi ravná enako kakor s polnopravnimi udi, zavezane zavarovanju samó v obsegu, povedanem v §. 10., odstavku 2., če so namreč tistega dné, katerega je rudniško oblastvo potrdilo ustav, že prekoračile 40. leto svojega življenja. Dolžnost zavarovanja se tem osobam ne razširi tudi tedaj, kadar bi prestopile h kakemu drugemu rudniku.

§. 40. a.

Ako se iz preračuna, oznamenjenega v §. 39. in napravljenega z ozirom na prispévek rudniškega posestnika, ki bodi enak dosedanjim ustavu ustreznim prispevkom zavarovancev, pokaže aktivna bilancija preskrbninske blagajnice, naj rudniško glavarstvo stori, kar je potrebno, da se novi ustav, ki ga je napraviti, dene v soglasje z občimi določili tega zakona, oziraje se na spredaj stoječa prehodna določila.

Ako se pak pokaže pasivna bilancija preskrbninske blagajnice, naj rudniško glavarstvo, poprašavši za mnenje javnega zavarovalno-tehničnega organa, skrbi za to, da se pri osnovi novega ustava ustreže ravnokar omenjenim določilom in se naredi ravnotežje preskrbninske blagajnice po enem izmed obeh načinov, oznamenjenih v §§. 41. in 41. a.

§. 41.

Da se naredi ravnotežje preskrbninske blagajnice (§. 40. a, odstavek 2.), bodi skrb skladnične uprave v zvezi z rudniškim posestnikom, da rudniškemu glavarstvu v róku, katerega to dovoli, predloži črtež sanacije, ki naj sestoji iz nasvéta, po računih vtemeljenega in prikrojenega za posebne razmere dotične rudarske skladnice, kakó bi se dalo doseči zavarovalno-tehnično ravnotežje preskrbninske blagajnice. Pri tem nasvétu, ki naj se ozira samó na take ude, kateri so bili dné, ko se je novi ustav po rudniškem oblastvu potrdil, pri preskrbninski blagajnici zavarovani za preskrbnino, in pa na take, katere je tém šteti za enake v zmyslu §. 40., odstavka 2., paziti je na nastopna določila (§. 41. a) samo v toliko, kolikor se dajatve preskrbninske bla-

gajnice ne smejo znižati bolj kakor na 50 odstotkov najmanjšinske izmere, oznamenjene v §§. 4. in 5.

O pripustnosti črteža za sanacijo odločuje rudniško glavarstvo, poprašavši poprej za mnenje javnega zavarovalno-tehničnega organa in dovoljujoč rekurz na poljedelsko ministerstvo.

§. 41. a.

Ako se črtež za sanacijo sploh ne predloží ali vsaj ne v dovoljenem róku, narediti je ravnotežje po nastopnih načelih:

Najprej se opravi vravnava prispévkov in bodočih dajatev, téh z ozirom na najmanjšinsko izméro, oznamenjeno v §§. 4. in 5. Ta vravnava, ki more biti v tem, da se ustanové trdni prispévki namesto v odstotkih mezde izraženih prispévkov, da se zvišajo prispévki in da se izpremeni postopnost preskrbninskih postavkov, naj se ozira samó na one dejalne ude rudarske skladnice, kateri so bili dné, ko se je novi ustav potrdil, pri nji za preskrbnino zavarovani ali katere je po §. 40., odstavku 2. šteti tém za enake.

Ako se s to vravnavo še ne doseže ravnotežje preskrbninske blagajnice, razdolžiti je ostali ubitek bilancije, ako se rudniški posestnik ne zaveže prostovoljnim dajatvam v njegovo založbo, s petindvajsetletnimi do tridesetletnimi letninami, katerih mora dajati polovico rudniški posestnik, polovico pak zavarovanci za preskrbnino. Na poslednje pripadajoči dél je spravljati po enakih prispévkih vseh v času razdolžitve skladnici pripadajočih preskrbninskih zavarovancev, naj si so ti v rudniku v službi že ob času, ko se novi ustav potrdi, ali pak naj si vánjo stopijo še le kesneje.

Ako se z ozirom na razmere prispévki, katere je dajati v zmyslu spredaj stoječega odstavka, ne morejo odmerjati tako visoko, da se dobé letnine, potrebne za popolno razdolžitve ubitka, zmanjšati je té primerno in, da se odpravi še ubitek, ki ostane nezaložen, znižati je bodoče dajatve preskrbninske blagajnice za tiste dejalne ude, ki ji pripadajo dné, katerega rudniško oblastvo potrdí novi ustav, ali ki jih je po §. 40., odstavku 2. tém šteti za enake; vendar ta znižba ne smé iti niže kakor na 50 odstotkov najmanjšinske izmere, oznamenjene v §§. 4. in 5.

§. 41. b.

Kadar se rudniški posestnik in zavarovanci ne morejo zediniti, katere v §§. 41. in 41. a. določene naredbe se je poprijeti, da se naredi ravnotežje, tedaj odločuje rudniško glavarstvo, dovoljujoč rekurz na poljedelsko ministerstvo.

§. 41. c.

Novi ustav je predložiti v potrdilo rudniškemu glavarstvu v roku, katerega to določi.

Ako ta rok preteče brez vspeha, osnuje naj ustav s pravnozavezno močjo rudniško glavarstvo, oziraj se na zakonite predpise.

Člen II.

Rudniški služniki, ki so bili pri kaki pred veljavnostjo zakona z dné 28. julija 1889. l. (Drž. zak. št. 127.) ustanovljeni rudarski skladnici dné, katerega se potrdi novi ustav, ki ga je osnovati po §. 39. imenovanega zakona, zavarovani za preskrbnino ali ki jih je v zmislu člena I., §. 40., odstavka 2. v pričujočem zakonu šteti tém za enake, morejo pri ti rudarski skladnici ostati za preskrbnino zavarovani, tudi če prestopijo v kak drug rudnik. Oni ohranijo torej nasproti ti rudarski skladnici po ustavu jim gredoče pravice do preskrbnine zá se, za svoje vdove in sirote, a zató morajo tém rudarskim skladnicam plačevati oni in rudniški posestnik, v čegar rudnik prestopijo, tudi ustavu ustrezne prispevke za zavarovanje preskrbnine. Pri rudarski skladnici, ki je v naposled imenovanem rudniku, zavezani so taki služniki samó bolniškemu zavarovanju.

Člen III.

Rudarji takih rudnikov, pri katerih v času, ko stopi pričujoči zakon v veljavnost in moč, ni nobene rudarske skladnice, zavezani so zavarovanju samó v obsegu, oznamenjenem v §. 10., odstavku 2., če so namreč dné, katerega rudniško oblastvo po-

trdi ustav rudarske skladnice, ki se za ta rudnik napravi, že prekoračili 40. leto svojega življenja. Dolžnost zavarovanja se tém osebam ne razširi tudi tedaj, kadar prestopijo v kak drug rudnik.

Člen IV.

Imovina, kar je ostane od rudarskih skladnic popuščenih rudnikov potém, ko so se izpolnile ali zagotovile vse zaveznosti, pripade, ako temu ne nasprotujejo določila ustava ali pogodbe, osrednjemu pričuvnemu zalógu rudarskih skladnic, ustanovljenemu v zmislu §. 37. zakona z dné 28. julija 1889. l. (Drž. zak. št. 127.).

Člen V.

Ta zakon stopi v moč in veljavo z dném, katerega se razglasi.

Člen VI.

Izvršitev tega zakona se naroča Mojemu poljedelskemu ministru in pa Mojim ministrom za notranje stvari, pravosodje, trgovino in finance.

Na Dunaji, dné 17. septembra 1892.

Francišek Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Falkenhayn s. r.

Bacquehem s. r.

Schönborn s. r.

Steinbach s. r.